

MOBILNÉ APLIKÁCIE A ICH VYUŽITIE V RÁMCI PODPORY REGIONÁLNEHO TURIZMU

Mobile Applications and Their Use in Terms of Supporting Regional Tourism

Martin Graca

Abstrakt:

Turizmus, teda spoznávanie nových miest, krajín, kultúr a ľudí sa teší stále veľkej obľube. Nie je tomu inak ani v Slovenskej republike. Tak ako mnoho Slovákov cestuje do vzdialených či bližších miest, tak isto sa aj naša krajina snaží prilákať čo najviac zahraničných aj domácich turistov, aby spoznali krásy našej zeme. Podporiť turizmus v regiónoch sa dá mnohými spôsobmi. Jedným pomerne mladším a rozvíjajúcim sa, je vyžívanie mobilných aplikácií. Ich uplatnenie v tejto oblasti sú ústrednou témou tohto článku. Zistené skutočnosti aplikujeme na regióny východného Slovenska.

Kľúčové slová:

turizmus, mobilné aplikácie, východné Slovensko, región.

Abstract:

Tourism, i.e. exploring new places, countries, cultures and people still enjoys great popularity. The same is true in case of the Slovak Republic. Just like many Slovaks tend to travel to both distant and closer places, our country tries to attract as many foreign and domestic tourists as possible to get to know the beauty of our land. There are many ways of supporting tourism. One of them that is relatively young and still evolving is the use of mobile applications. Their use in this area is the general topic of this article. The present knowledge is further applied to the regions of Eastern Slovakia.

Key words:

tourism, mobile applications, Eastern Slovakia, region.

1 Turizmus na Slovensku a jeho prienik do digitálneho sveta

Mobilné aplikácie sú programy, ktoré si používatelia sťahujú a inštalujú priamo do svojich mobilných komunikačných zariadení, kde sa samostatne zobrazujú. Možnosti využitia týchto aplikácií sa neustále rozširujú a obmedzenia predstavujú len špecifické vlastnosti jednotlivých mobilných zariadení. Okrem hrania digitálnych hier, používatelia využívajú aplikácie napríklad na nákup produktov, získavanie rôznych informácií alebo na komunikáciu. Mobilné aplikácie nachádzajú svoje miesto aj v oblasti turizmu, pričom tieto trendy sa čoraz výraznejšie prejavujú aj na Slovensku. V nasledujúcom článku uvádzame vybrané poznatky z oblasti praktického využitia mobilných aplikácií a poskytujeme tiež stručný pohľad na problémy turizmu na Slovensku so zreteľom na mobilné aplikácie a ich využitie v regiónoch východného Slovenska.

Vymedzená problematika odkazuje na istý terminologický nesúlad medzi pojmami „cestovný ruch“ a „turizmus“. Tieto dve slová sa často využívajú ako synonymá. Slovenskí odborníci na cestovný ruch, prevažne ekonómovia a marketingoví špecialisti, majú roky zaužívaný pojem „cestovný ruch“ a výraz „turizmus“ nepovažujú za správny. Iní odborníci, médiá a dokonca aj odborná literatúra však čoraz častejšie pracujú práve s pojmom „turizmus“.

V kontexte ekonomického prístupu, ktorý pod pojmom „cestovný ruch“ rozumie úzko, odvetvovo a industriálne chápaný pojem, resp. súbor činností zabezpečujúci potreby subjektov cestovného ruchu alebo súbor činností zameraných na uspokojovanie potrieb súvisiacich s cestovaním a pobytom osôb, je možné používanie pojmu cestovný ruch považovať za adekvátne a správne.

Na druhej strane v kontexte sociologického a kultúrneho prístupu, v prepojení s inými oblasťami sociologického skúmania (napríklad s oblasťou práce, voľného času, životného štýlu, spotreby, masovej kultúry, mobility a v prepojení na sociálno-kultúrne vplyvy, pod ktoré sa okrem iných dajú zahrnúť interpersonálne vzťahy, migrácia, deľba práce a prezentácia miestnej kultúry, zvykov a tradícií), je vhodnejšie úzko, resp. odvetvovo chápaný termín „cestovný ruch“ označujúci súbor služieb nahradiť pojmom „turizmus“.¹

Turizmus na Slovensku sa v posledných rokoch značne rozvinul a poskytované služby sú čoraz kvalitnejšie. Napriek tomu Slovensko svoj potenciál v tejto oblasti ešte nevyužilo naplno. Stretávame sa s rôznymi názormi na túto situáciu. Niektorí odborníci vidia zlyhanie vo sfére štátnej správy, ktorá nevenuje dostatočnú pozornosť danej problematike. Uvádzajú tiež niekoľko dôvodov, prečo by slovenskí politici mali viac dbať o rozvoj v tejto sfére:

- **Regionálny rozvoj** aj v oblastiach, kde sa len ťažko niekedy rozvinie priemysel a svojimi prírodnými či kultúrnymi danosťami sú predestinované práve pre rozvoj služieb v cestovnom ruchu. Turizmus tu zároveň dokáže udržať (prinavrátiť) aj určitý objem agrárnej produkcie. Vytvorenie čo len sezónnej ponuky služieb a pracovných príležitostí môže v mnohých prípadoch zabrániť úplnému vyľudneniu oblastí, ktorého následky sú často nezvratné alebo spojené s oveľa väčšími ekonomickými škodami.
- **Malé a stredné podnikanie**, založené na udržateľnom rozvoji. Závislé nie od jedného kľúčového investora v regióne, ktorý môže kedykoľvek preniesť svoju produkciu do inej krajiny a v rovnici vždy ostane len premennou, ale od prírodných, kultúrnych, infraštrukturálnych konštánt, ktoré v území vždy ostanú.. Turizmus je jeden z najperspektívnejších sektorov, kde sa MSP môže v krátko- a strednodobom horizonte celoplošne a udržateľne rozvíjať, pričom investovaný kapitál ostáva doma a je takmer nemožné ho premiestniť. Navyše, vo veľkej miere (pri návštevníkoch zo zahraničia) ide o export služieb a z pohľadu nezanedbateľných devízových príjmov by to malo zaujímať aj štát.
- **Pracovné príležitosti** s vysokou pridanou hodnotou, ktorá ostáva v domácej ekonomike. S vysokým podielom najmenej kvalifikovaných ľudí, ktorí tvoria najväčšiu časť dlhodobo nezamestnaných. S vysokým potenciálom ich vytvárania v regiónoch, ktoré majú najväčšiu mieru nezamestnanosti a svojimi danosťami sú pre rozvoj iného odvetvia nevhodné.
- **Posilnenie národno-kultúrnej, ale aj lokálnej identity** uchovávaním dedičstva predkov, rozvojom súčasnej kultúry, skrášľovaním a skultúrňovaním životného priestoru, zodpovednou krajinotvorbou, kultivovaním občianskych i obchodných vzťahov pri rozvoji nového štandardu kvality služieb, zotrvaním v rodnom kraji a generačným prevzatím zodpovednosti za rozvoj hodnôt vytvorených predkami.²

Rozvíjať a podporovať cestovný ruch na Slovensku sa dá mnohými spôsobmi. V poslednej dobe poznamenatej technickým rozvojom sú do tohto procesu zapájané prostriedky, ktoré sú využívané na šírenie informácií, prezentáciu jednotlivých atrakcií a destinácií atď. Jednou z rozvíjajúcich sa sfér je aj oblasť využívania mobilných aplikácií. Služby cestovného ruchu či turizmu sa vyznačujú

¹ *Turizmus alebo cestovný ruch?* [online]. [2017-05-08]. Dostupné na: <<http://www.slovenskyturizmus.sk/stav-turizmu/c-211/vyhľadavace/#.WPDnboiLRPY>>.

² *Slovenský turizmus.* [online]. [2017-03-06]. Dostupné na: <<http://www.slovenskyturizmus.sk/stav-turizmu/c-20/slovensky-turizmus/#.WPDnSoiLRPY>>.

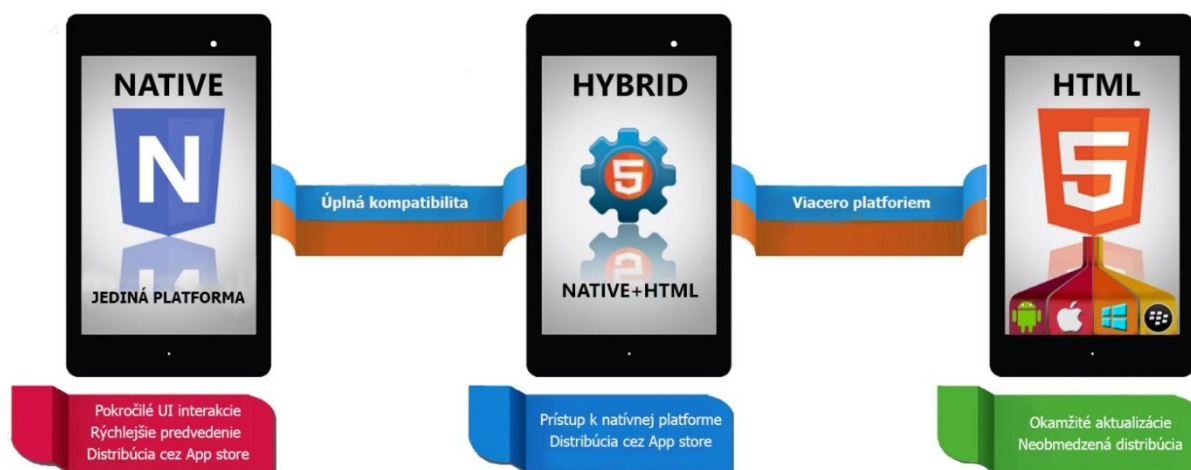
niektorými znakmi, ktoré sú typické pre všetky subjekty poskytujúce služby, tzn. nehmotný charakter, miestna a časová viazanosť, premenlivosť, pominuteľnosť a neskladovateľnosť.

Diskutujúc o možnostiach využitia mobilných aplikácií v cestovnom ruchu, považujeme za nutné vychádzať predovšetkým z týchto špecifik cestovného ruchu:

- Cestovný ruch je výrazne závislý od geografického prostredia.
- Danosti geografického prostredia sú predpokladom pre výber vhodnej cieľovej skupiny, ktorá bude uspokojovať svoje potreby cestovaním a navštevovaním miest a lokalít.
- Podstatou cestovného ruchu je práve uspokojovanie špecifických potrieb človeka.
- Potreby sa v cestovnom ruchu uspokojujú produktmi a službami rôznych odvetví.
- Rozvoj cestovného ruchu je podmienený vhodným politicko-právnym prostredím.
- Dopyt v cestovnom ruchu je výrazne ovplyvnený fondom voľného času, disponibilných príjmov účastníkov cestovného ruchu, cenovou hladinou ponúkaných služieb a produktov, životným štýlom a technológiami.
- V dôsledku sezónnosti, ale i v súvislosti s módnosťou, tradíciami a ďalšími faktormi sa prejavuje zvýšená kolísavosť medzi ponukou a dopytom.
- Pre cestovný ruch je charakteristický vysoký podiel živej práce.³

2 Využitie mobilných aplikácií zameraných na turizmus na Slovensku

Mobilné aplikácie je možné vnímať z rôznych uhlov pohľadu. Niektoré je potrebné vopred stiahnuť zo špeciálneho mobilného internetového obchodu a nainštalovať si ich do inteligentného prenosného komunikačného zariadenia. Raluca Budiu zo spoločnosti Nielsen/Norman Group rozlišuje 3 základné typy mobilných aplikácií: **natívne aplikácie**, **webové aplikácie** a **hybridné aplikácie**.⁴ Každý typ aplikácie má svoje výhody a nevýhody. Tvorca aplikácie, príp. jej zadávateľ musí vedieť, pre akú cieľovú skupinu je aplikácia primárne určená, čo chce prostredníctvom nej dosiahnuť a na aké mobilné komunikačné zariadenia ju chce dizajnovať.

Obr. 1: Natívne vs. webové vs. hybridné aplikácie

Zdroj: vlastné spracovanie, 2015

³ BIZUBOVÁ, J.: Destinačný marketing a manažment cestovného ruchu. In MATÚŠ, J., KOLLÁROVÁ, D. (eds.): *Špecifiká marketingu služieb a regionálneho marketingu*, Trnava : FMK UCM v Trnave, 2009, s. 18-19.

⁴ BUDIU, R.: *Mobile: Native Apps, Web Apps, and Hybrid Apps*. [online]. [2014-06-02]. Dostupné na: <<http://www.nngroup.com/articles/mobile-native-apps/>>.

Natívne aplikácie sú umiestnené priamo na mobilnom zariadení a sú prístupné pomocou ikony na domovskej obrazovke zariadenia. Natívne aplikácie sú inštalované prostredníctvom obchodu s aplikáciami (napr. Google Play alebo Apple App Store); sú vyvinuté špeciálne pre jednu platformu a môžu plne využívať všetky funkcie na zariadení – napríklad fotoaparát, GPS, gyroskop, kompas, zoznam kontaktov a iné. Môžu byť ovládané špeciálnymi gestami prstov, ktoré sú často už štandardnou súčasťou vybraného operačného systému. Jednou z najväčších výhod je ich funkčnosť v režime bez pripojenia na internet.⁵

Webové aplikácie nie sú skutočné aplikácie, ide skôr o internetové stránky, ktoré vyzerajú a správajú sa ako natívne aplikácie. Sú spúšťané pomocou integrovaného internetového prehliadača a zvyčajne napísané v HTML5. Pri prvom použití webovej aplikácie je potrebné, aby užívateľ štandardne spustil webovú stránku a potom získa možnosť vytvoriť záložku, resp. odkaz v podobe mobilnej ikony na svojom mobilnom zariadení.⁶ Webové aplikácie sa stali veľmi populárnymi práve využívaním jazyka HTML5. Programátori a používatelia aplikácií si uvedomili, že môžu získať na prvý pohľad natívny vzhľad aplikácie a tiež funkčnosť internetového prehliadača. V súčasnej dobe je rozdiel medzi webovými aplikáciami a webovými stránkami stále menší.

Hybridné aplikácie disponujú ako vlastnosťami natívnych aplikácií, tak aj vlastnosťami webových aplikácií. Aj preto sú často nesprávne vnímané ako webové aplikácie. Rovnako ako natívne aplikácie, nachádzajú sa v onlinových obchodoch s aplikáciami (App Store, Google Play) a môžu využiť viaceré funkcie, ktoré sú k dispozícii v rámci mobilného zariadenia. Rovnako ako webové aplikácie, ktoré sa spoliehajú na HTML 5, aj hybridné aplikácie sú zobrazované v prehliadači, s upozornením, že prehliadač je zakotvený v rámci aplikácie. Spoločnosti často vytvárajú hybridné aplikácie, aby ich internetové stránky pôsobili na používateľa príjemnejším dojmom a boli zároveň ľahšie ovládateľné. Hybridné aplikácie sú populárne, pretože umožňujú tzv. *cross platform development*, čím výrazne znižujú náklady na vývoj (keďže rovnaké komponenty HTML kódu môžu byť znovu použité v rôznych mobilných operačných systémoch). Nástroje ako PhoneGap uľahčia používateľom vytvoriť aplikácie medzi platformami s použitím jazyka HTML5.⁷

Novinkou v oblasti mobilných aplikácií podporujúcich turizmus vo svete je mobilná aplikácia *Sygie Travel* od spoločnosti Sygie. Aplikácia je určená pre náruživých cestovateľov, ktorí na základe prihlásenia môžu nатачаť videá pre Sygie 360° z najzaujímavejších miest na svete. „Sygie Traveller“ – teda cestovateľ – má možnosť po úspešnom prijatí cestovať rok po celom svete a sprostredkovať atmosféru z rôznych kútov sveta prostredníctvom 360° videí. Ich zdokumentované zábery budú inšpiráciou pre ľudí pri plánovaní dovolení prostredníctvom Sygie Travel.⁸ Na Slovensku obdobnú aplikáciu nemáme, no trhy s mobilnými aplikáciami ponúkajú viaceré aplikácie iného druhu. Zákazníci využívajúci mobilný operačný systém Android majú na výber z nasledovných aplikácií:

Tabuľka 1: Mobilné aplikácie zaoberajúce sa turizmom na Slovensku – Android

Názov aplikácie	Stručná charakteristika
<i>Turistický sprievodca</i>	Aplikácia poskytuje turistom okamžité informácie o zaujímavých lokalitách, o kultúrnom a prírodnom bohatstve a aktuálny z diania v regióne.

⁵ BUDIŤ, R.: *Mobile: Native Apps, Web Apps, and Hybrid Apps*. [online]. [2014-06-02]. Dostupné na: <<http://www.nngroup.com/articles/mobile-native-apps/>>.

⁶ BUDIŤ, R.: *Mobile: Native Apps, Web Apps, and Hybrid Apps*. [online]. [2014-06-02]. Dostupné na: <<http://www.nngroup.com/articles/mobile-native-apps/>>.

⁷ BUDIŤ, R.: *Mobile: Native Apps, Web Apps, and Hybrid Apps*. [online]. [2014-06-02]. Dostupné na: <<http://www.nngroup.com/articles/mobile-native-apps/>>.

⁸ *Otoč život, natoč svet!* [online]. [2017-05-02]. Dostupné na: <<https://careers.sygie.com/sk/sygie-traveler>>.

<i>Turistická mapa SR</i>	Aplikácia obsahuje podrobnú offlinovú topografickú mapu Slovenskej republiky s turistickými chodníkmi, bodmi, vrchmi atď. Prejdené trasy je možné nahrávať a aplikácia ich potom zobrazí na mape, vypočíta rôzne štatistiky a vykreslí výškové profily. Nahraté trasy, pre ďalšie spracovanie, je možné exportovať do formátu GPX a KML. Mapa je v mierke 1:35 000.
<i>Turistické atrakcie Slovensko</i>	Rýchle informácie o polohe, vzdialenosti, trase a detailoch hradov, zámkov, jaskýň, múzeí, galérií, hvezdární, záhrad, skanzenov a mnohých ďalších turistických zaujímavostí na území Slovenskej republiky.
<i>Vypadni.sk</i>	Aplikácia poskytuje informácie o viac ako 2000 objektoch s tisíckami fotografií z celého Slovenska. Sprostredkúva krásnu prírodu, jedinečnú architektúru a bohatú históriu krajiny.
<i>PodmeVon.sk</i>	Aplikácia obsahuje desaťtisíce zaujímavých bodov (angl. POI, teda point of interest), značené turistické chodníky a cyklotrasy, výlety a aktuálne podujatia. Informácie o Slovensku poskytuje web www.podmevon.sk , kde si môže záujemca pripraviť aj vlastné výlety, ktoré si potom stiahne do mobilnej aplikácie. Aplikácia funguje aj bez pripojenia na internet, všetky údaje o atrakciách, výletoch a podujatiach sú stiahnuté do mobilného zariadenia.

Zdroj: Vlastné spracovanie autora, 2017.

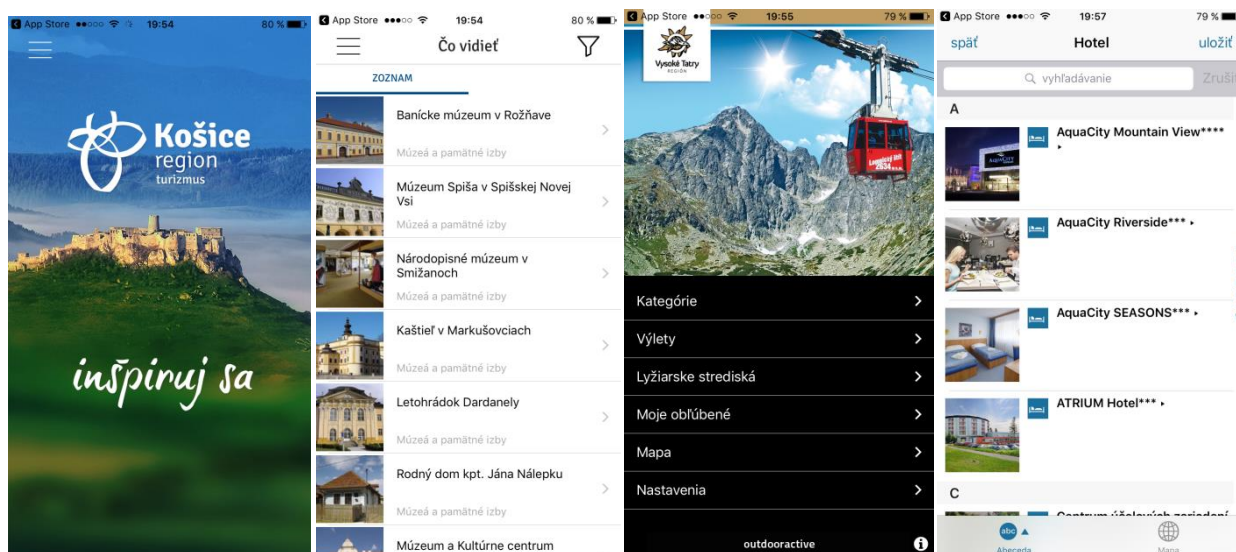
Istú zaujímavosť predstavuje fakt, že používatelia operačného systému iOS majú z uvedeného zoznamu k dispozícii iba mobilné aplikácie *Turistický sprievodca*, *Turistická mapa SR* a *Vypadni.sk*.

Z uvedeného zároveň vyplýva, že turistické mobilné aplikácie dostupné na Slovensku poskytujú prevažne informácie zamerané na mapy jednotlivých oblastí Slovenska, prípadne o jednotlivých turistických atrakciách a kultúrnych akciách. Všetky aplikácie sú zamerané na celé územie Slovenska, nie konkrétne na jeho časť. V roku 2016 však vznikol zaujímavý projekt na východnom Slovensku – *Top Košice Region Turizmus*, ktorý má slúžiť ako pomôcka pre návštevníkov tohto regiónu: „*Mobilná aplikácia ponúka v prehľadnej štruktúre množstvo užitočných údajov, ktoré sú rozdelené do kapitol Čo vidieť, Čo robiť, Podujatia, Plánovač výletov, Moje obľúbené, Destinácie, Užitočné info, Kde sa ubytovať a QR scanner,*”⁹ uvádza výkonná riaditeľka KOČR Košický kraj Lenka Vargová Jurková.

Používateľ aplikácie získa podľa jej slov stručnú encyklopédiu najatraktívnejších miest a udalostí (aj s fotografiami) v Košickom kraji, pričom je dostupná v onlinovom aj offlinovom režime. Turisti si môžu tiež vystaviť vlastný plán výletu aj s podrobnou mapou prostredníctvom Plánovača výletov: „*Návštevník si vyhladá nejakú pamiatku, ktorú chce navštíviť, a zároveň mu to ponúkne aj taký ten periméter toho najbližšieho okruhu, čo ďalej môže ešte vidieť. Na základe toho si naplánuje svoj vlastný výlet. Funguje to aj na webovej platforme na stránke www.kosiceregion.com, kde si môže návštevník výlet aj vytlačiť formou itineráru alebo plánovača,*”¹⁰ vysvetlila Vargová Jurková. V súčasnosti je možné stiahnuť túto aplikáciu aj v anglickom jazyku v operačnom systéme iOS a v slovenskom jazyku v systéme Android.

⁹ *Mobilná aplikácia Top Košice Region Turizmus pomôže návštevníkom kraja.* [online]. [2016-04-15]. Dostupné na: <<http://zivotnavidieku.sk/mobilna-aplikacia-top-kosice-region-turizmus-pomoze-navstevnikom-kraja/>>.

¹⁰ *Mobilná aplikácia Top Košice Region Turizmus pomôže návštevníkom kraja.* [online]. [2016-04-15]. Dostupné na: <<http://zivotnavidieku.sk/mobilna-aplikacia-top-kosice-region-turizmus-pomoze-navstevnikom-kraja/>>.

Obrázok 1: Ukážky mobilnej aplikácie *Top Košice Region Turizmus* a *Región Vysoké Tatry*

Zdroj: Vlastné spracovanie autora, 2017

Podobne je to aj s aplikáciou *Región Vysoké Tatry*; v anglickom jazyku je dostupná v operačnom systéme iOS a v slovenskom pre operačný systém Android. Mobilná aplikácia poskytuje široké spektrum informácií rozdelených na jednotlivé kategórie. Okrem možnosti plánovania výletov a informácií o lyžiarskych strediskách nájde návštevník Vysokých Tatier informácie o možnostiach ubytovania, stravovaní, športe, voľnom čase, kultúre, prírode, zdraví, doprave, službách a mnohých ďalších oblastiach. Tieto dve aplikácie približujú záujemcom región východného Slovenska a v oboch operačných systémoch sú dostupné zadarmo.

Záver

Využívanie mobilných aplikácií v prostredí turizmu má na Slovensku stále mnohé rezervy. Prevádzkovanie mobilných aplikácií nie je finančne náročné, najväčšie investície si vyžaduje vytvorenie aplikácie. Tieto aplikácie sú často prepojené s rovnomennou webovou stránkou a ich obsah sa automaticky aktualizuje po tom, čo pribudnú nové informácie na webovej stránke.

Spomenuté a v súčasnosti dostupné mobilné aplikácie majú všeobecný charakter i obsah. Poskytujú informácie o rôznych turistických atrakciách, turistických chodníkoch a trasách, ako aj tipy na výlety s mapami územia. Vybrané mobilné aplikácie *Top Košice Region Turizmus* a *Región Vysoké Tatry* poskytujú konkrétnejšie informácie o vybranom regióne či meste. Príbuzné sú tiež kategórie informácií obsiahnutých v oboch z nich. Návštevník nájde všetko dôležité o ubytovaní, stravovaní, možnostiach trávenia voľného času, športových aktivitách, turistických pamiatkach, prírodných úkazoch atď.

Naším odporúčaním je, aby na základe týchto dvoch mobilných aplikácií vznikli ďalšie prezentujúce jednotlivé mestá východného Slovenska alebo významné turistické miesta (napr. Zemplínska šírava, Domaša atď.). Mnohé z miest už majú svoje webové stránky, čo môže uľahčiť vytvorenie aplikácie, poskytne jej obsah a pomôže s jednoduchou aktualizáciou informácií. Predpokladáme, že počiatočné investície by sa do regiónu či mesta rýchlo vrátili vo forme nárastu počtu návštevníkov – turistov.

Literatúra a zdroje:

BIZUBOVÁ. J.: Destinačný marketing a manažment cestovného ruchu. In MATÚŠ. J., KOLLÁROVÁ. D. (eds.): *Špecifiká marketingu služieb a regionálneho marketingu*. Trnava : FMK UCM v Trnave, 2009, 289 s. ISBN 978-80-8105-101-2.

BUDIU, R.: *Mobile: Native Apps, Web Apps, and Hybrid Apps*. [online]. [2014-06-02]. Dostupné na: <<http://www.nngroup.com/articles/mobile-native-apps/>>.

Mobilná aplikácia Top Košice Region Turizmus pomôže návštevníkom kraja. [online]. [2016-04-15]. Dostupné na: <<http://zivotnavidieku.sk/mobilna-aplikacia-top-kosice-region-turizmus-pomoze-navstevnikom-kraja/>>.

Otoč život, natoč svet! [online]. [2017-05-02]. Dostupné na: <<https://careers.sygic.com/sk/sygictraveler>>.

Slovenský turizmus. [online]. [2017-03-06]. Dostupné na: <<http://www.slovenskyturizmus.sk/stav-turizmu/c-20/slovensky-turizmus/#.WPDnSoiLRPY>>.

Turizmus alebo cestovný ruch? [online]. [2017-05-08]. Dostupné na: <<http://www.slovenskyturizmus.sk/stav-turizmu/c-211/vyhľadavace/#.WPDnboiLRPY>>.

Kontaktné údaje:

Mgr. Martin Graca
Fakulta masmediálnej komunikácie UCM v Trnave
Nám. J. Herdu 2
91701 Trnava
Slovenská republika
martin.graca@gmail.com